

Dvije dubrovačke kundurice traćaju kolege, političare i državu

Tekst **ZRINKA VRABEC-MOJZEŠ** Fotografije **DUBROVAČKE LJETNE IGRE**

Uponedjeljak, 21. srpnja, bit će održana prva dramska premijera na ovogodišnjim 71. Dubrovačkim ljetnim igrama. Radi se o predstavi "Mara i Kata", projektu inspiriranom emisijom Hrvatskog radija Dubrovnik "Na posjedu u kundurica" Petra Kušelja i knjigom "Dubrovačke kundurice" Dese Begović Mrkušić.

Ova kazališna predstava je autorski projekt Saše Božića, pomoćnika intendantice Dubrovačkih ljetnih igara za dramski program, u suradnji s glumicama Natašom Dangubić i prvakinjom Dubrovačkih igara Doris Šarić Kukuljicom, članicom ansambla ZKM-a. Baš kao i Doris Šarić Kukuljica, glumica Nataša Dangubić rođena je Dubrovkinja, članica ansambla ZKM-a, često angažirana na Dubrovačkim ljetnim igrama. Javnost je najviše pamti po ulozi Luce u popularnoj seriji "Bitange i princeze".

EMISIJA "NA POSJEDU KOD KUNDURICA" pokrenuta je na Radio Dubrovniku početkom šezdesetih godina, a u vrijeme njezinog emitiranja ulice grada bi opustjele, čega se još uvijek sjećaju neki stari Dubrovčani. Originalne "kundurice" bile su glumice Žužu Egreny i Dese Begović Mrkušić u ulogama Kate i Mare koje je povremeno posjećivao Dundo Pero u izvedbi Renca Perca, a nakon njega i Toma Šuljka. Taj je slavni trojac u formi tipične dubrovačke čakulete komentirao sva recentna događanja u Dubrovniku, otkrivajući mentalitet njegovih stanovnika i gorko-slatke priče vezane uz tadašnju dubrovačku suvremenost.

O tome kako je došlo do ovog projekta i kako će se igrati predstava "Mara i Kata" u novonastalim epidemiološkim uvjetima, tjednik Nacional razgovarao je s autorskom i glumačkom ekipom koja već marljivo radi na probama i priprema se za premijeru koja će se održati na jednoj od ambijentalnih gradskih lokacija - na Kazermi ispod crkve Svete Marije. Iako se igra na otvorenom, broj gledatelja u publici bit će limitiran pa se autori zato nadaju nešto većem broju izvedbi koje su za sada, osim premijere 21. srpnja, planirane 22. srpnja i 2. i 4. kolovoza.

SASA BOŽIĆ, REDATELJI POMOĆNIK INTENDANTICE Dore Ruždjak Podolski za dramu, kao osnivač i umjetnički voditelj kazališne skupine De facto čest je umjetnički gost Art radionice Lazareti u Dubrovniku. Zato smatra kako je uspio "proniknuti" u duh grada i gradska sjećanja koja su mu kao kazališnom autoru osobito zanimljiva. Iza njega je niz režija u zagrebačkom ITD-u, HNK-u i ZKM-u, a kao dramaturg surađuje s priznatim koreografima i plesačima u zemlji i inozemstvu, s kojima je ostvario uspješne produkcije od Berlina, preko Osla i Bruxellesa do Zuricha i Lyona.

Saša Božić kaže da ga je još 2012. tadašnja pomoćnica za dramu, a sadašnja intendantica Dora Ruždjak Podolski pozvala na suradnju i tada je nastala predstava "Skup: igre" koja se bavila sjećanjima grada na najdugovječniju predstavu Igara, "Skup" u režiji Koste Spajića. U toj su predstavi Doris Šarić Kukuljica i Nataša Dangubić

imale svoj dijalog u trajanju od desetak minuta u kojem su glumile dvije kundurice koje "oblajavaju" situaciju u gradu.

Nataša Dangubić objašnjava kako riječ kundurica znači tračnica, odnosno preciznije, pučka komentatorica društvenih i političkih zbivanja u Dubrovniku: "One komentiraju sve, od otvaranja Dubrovačkih ljetnih igara, što im je omiljena tema, kao i glumci koji u njima glume, preko politike do privatnih života svojih sugrađana i o svemu znaju sve najbolje. Naravno, nikad ništa ne valja i uvijek je prije sve bilo bolje. Kad sam ja bila mala, moje su kundurice sjedile pored katedrale na zidiću Kneževa dvora, nakon mise u katedrali na koju su išle svaku večer. Kad sam prolezala pored njih, one bi me bez puno ustručavanja zaustavile i ispitala što ima doma, tko se posvadio, što je tata rekao mami, a ja sam im spremno odgovarala jer mi je bilo neugodno pred starijim gospođama. Tako su one znale apsolutno sve o svima u gradu."

OTKRIVAJUĆI GENEZU OVE PREDSTAVE. Saša Božić se prisjeća kako su njih troje godinama razmišljali kako da izdvoje ta dva lica iz "Skupa" i udahnu im novi život u nekoj samostalnoj predstavi: "Onda mi je naša producentica Lina Njirić prošle godine dala ideju, rekavši pa to su ti 'Mara i Kata'. Ja za tu poznatu emisiju uopće do tada nisam znao. Od dvije glumice koje su u radijskoj seriji igrale od šezdesetih do negdje polovice osamdesetih godina prošlog stoljeća, Desa Begović Mrkušić je još živa. Ona je o emisiji napisala knjigu, uz koju ide i CD, sa snimkama četiri ili pet zvučnih zapisa, a u svojoj kućnoj arhivi pronašla je i originalni tekst. Mi smo se time samo inspirirali, odnosno ne koristimo taj materijal, već smo kreirali svoj."

Nataša Dangubić priznaje da kao mala nije slušala tu emisiju, ali je čula za nju. Osobito zato što je se u to "doba mraka" radilo o vrlo provokativnim tekstovima u kojima se nije štedjelo ni politiku ni vlast. Dokaz tome je, kaže Saša Božić, činjenica da je Desa Begović Mrkušić zbog emisije jednom završila u zatvoru:

"Njih dvije su bile vrlo oštre, vrlo konkretne i vrlo kritične. One su zapravo bile jako hrabre i direktne i dopuštale su si začudno puno slobode za to doba. Što je dokaz da imaš onoliko slobode koliko je uzmeš."

NATAŠA DANGUBIĆ NASTAVLJA: "Mi se baš time i bavimo u predstavi, temom koliko nam je ta nametnuta 'politička korektnost' uzela slobode. Danas se ljudi ne usude glasno iznijeti neke istine pa se puno toga ne smije reći da se netko ne bi uvrijedio. Sada je sve postalo nekorektno, a prije se moglo svašta izgovoriti na bilo čiji račun u Dubrovniku i nije bio problem. Mi smo si zato uzele slobodu da u svojim razgovorima komentiramo baš sve: i gradsku politiku i onu državnu i neke pojedince, dubrovačke i zagrebačke glumce. Hoće li se oni naljutiti - ne znam."

Saša Božić je uvjeren: "U predstavi ipak najviše pljuju mene, Doru Ruždjak Podolski,

BOŽIĆEV PROJEKT 'MARA I KATA' INSPIRIRAN JE RADIO EMISIJOM 'NA POSJEDU U KUNDURICA' PETRA KUŠELJA I KNJIGOM 'DUBROVAČKE KUNDURICE DESE BEGOVIĆ MRKUŠIĆ

intendanticu Dubrovačkih ljetnih igara, pa i same sebe, tako da se nadam da se oni drugi koje spominju neće osjećati previše povrijeđeni."

TEKST JE, PREMA NJEGOVIM RIJEČIMA, nastajao baš u kuhinji Nataše Dangubić, tako da je on satima snimao improvizacije dviju glumica u međusobnom razgovoru. Budući da su Doris Šarić Kukuljica i Nataša Dangubić navedene kao suautorice u projektu, Božić objašnjava kako je njima dvjema puštao na volju da obrađuju različite teme. Budući da one savršeno poznaju mentalitet rodnog grada i imaju neizmjenog smisla za humor nastala je nova, duhovita i inspirativna kronika Dubrovnika. No kada je jednom napisan, tekst je postao vrlo čvrst kostur i improvizacija više nema, iako sve treba djelovati kao da se radi o doskočicama kojih su se sjetile upravo u tom trenutku, upadati si međusobno u riječ i razgovarati spontano, što je najteže.

Nataša Dangubić tvrdi da, usprkos tehnološkom napretku i relativno malom broju stanovnika koji su ostali živjeti unutar zidina, kundurice i dalje postoje i marljivo tračaju sve i svakoga, iznoseći svoj vrijednosni sustav. Dio njihove komunikacije nužno se preselio i na društvene mreže. Tako su neki od komentara na ovogodišnje otvaranje Dubrovačkih ljetnih igara na Facebooku bili "Jadni moj grade" i "Najbolji glumac na

otvaranju bio je dubrovački gradonačelnik Mato Franković!". Na pitanje ima li Dubrovnik svoj vrijednosni sustav i osjećaju li se Dubrovčani, osobito oni "iz Grada" da su iznad svih, Nataša Dangubić odgovara kako ima nešto u tome: "U tom sustavu možda je važnije nečije porijeklo, odnosno 'otklen si' i 'čigov si', nego imovinsko stanje koje ipak nije nebitno. Novac, odnosno tezoza kako je govorio Marin Držić, ima svoju ulogu i o njemu Dubrovčani ne vole previše otkrivati. To se vidi i u predstavi, lik koji igram nikada neće priznati koliko ima novca ili kvadrata, to je nešto što se prešućuje i najboljoj prijateljici".

NA PRIMJEDBU KAKO ZA DUBROVČANE vrijedi izreka "sa svakim lijepo, ni s kim iskreno", Nataša Dangubić kaže da je to samo djelomice točno: "Jer čim netko okrene leđa, Dubrovčani su spremni brutalno iskreno reći što o njemu stvarno misle. I inače mi volimo imati mišljenje o svemu i iznositi ga bez nekih ograničenja, odnosno volimo se u sve 'prtit'. Neki mogu misliti da je to neugodno ili bezobrazno, ali to je dio dubrovačkog mentaliteta."

O strukturi predstave Saša Božić kaže: "U predstavi obrađujemo tri razdoblja, sadašnjost i godinu 2020. s kojom počinjemo, dvijetisućitu koja se zapravo referira na devedesete, poslijeratnu privatizaciju, uništavanje tvornica i dubrovačke industrije, rasprodaju nekretnina. To su kratke scene, isprekidane stereotipnom dubrovačkom glazbom, odnosno nekim poznatim dubrovačkim glazbenim hitovima. Onda odlazimo u daleku budućnost, u 2040. godinu. Ono što smo uzeli kao konstantu u cijelom tom razdoblju je gubitak stanovnika. Počinjemo s time da 2020. ima još 500 građana unutar zidina, dakle 'u Gradu', pa se vraćamo u devedesete kako bismo pronikli u uzrok svega toga, o čemu mi je Slaven Tolj, s kojim sam dugo surađivao puno ispričao. A 2040. Mara i Kate ostaju jedine stanovnice Grada. To je taj apsurd u vremenu."

NATAŠA DANGUBIĆ OBJAŠNJAVA KAKO u tom humoru ima malo gorke, pomalo izvrnute Vojnovičeve "Trilogije":

"No njima dvjema 2040. je to predivno, nema ni furesta, ni sugrađana, nigdje nikoga. Baš kao što su Mara i Kata htjele."

Predstava traje oko sat i petnaest minuta, "ovisno koliko ćemo se nas dvije smijati jer to nam je trenutno najveći problem", kaže Nataša Dangubić koja uz Doris Šarić-Kukuljicu predstavlja cijeli glumački postav. "To je covid-19 idealna kombinacija, a ako treba, stavit ćemo i maske".

Božić ističe kako se ipak radi o jako lokalnoj predstavi i zato prije odluke o nekim mogućim gostovanjima želi vidjeti reakciju publike. Nada se da će, zbog ograničenja broja gledatelja na Kazermi, broj izvedbi biti povećan jer bi bilo šteta da toliki trud ne bude prikazan i široj publici. Uvjeren je da bi se u tekstu, osim Dubrovčana, mogli prepoznati mnogi diljem Hrvatske jer su teme ipak bliske svima koji su proživljavali noviju hrvatsku poslijeratnu povijest u svojim sredinama.

**'SADA JE SVE
 POSTALO nekorektno,
 a prije se moglo svašta
 izgovoriti na bilo čiji
 račun u Gradu. Mi
 smo si uzele slobodu
 da u razgovorima
 komentiramo baš sve',
 kaže Nataša Dangubić**